

Cum scriem despre muzică?

prof.univ.dr. Dan Dediu, rector al UNMB

Despre muzică se poate scrie în mai multe feluri: simplu sau complex, obiectiv sau subiectiv, tern sau colorat, inspirat sau constipat. Dintre aceste posibilități, binomul *obiectiv-subiectiv* este cel mai incitant și de aceea, în continuare, mă voi concentra asupra sa.

Versantul scriiturii *obiective* deschide două trasee clare: cel științific și cel literar. Discursul savant și precis este însușirea modului științific de a scrie despre muzică, iar aproximarea afectivă și *povestea* sunt lăsate pe seama traseului literar. Cele două moduri de articulare a scriiturii obiective sunt complementare, dar se și pot intersecta într-o mulțime de forme. Să le luăm pe rând.

Se poate scrie *științific aseptice* într-un mod strict riguros, încercând vertijul pe care ți-l dă iluzia că muzica ar fi o știință exactă, ca în Evul Mediu. Sau, se

poate scrie la fel de *științific*, dar *vizionar*, evidențiind, dimpotrivă, cu câtă claritate și minuțiozitate se poate concepe forma ambiguității, vastității și a vagului.

Se poate, apoi, scrie *literar narativ*, ca într-o poveste, uzând de metafore petulante, perifraze baroce și litote sugestive, în încercarea de a "aproxima" prin cuvinte parfumul unui anumit stil. Ori, se poate scrie la fel de *literar descriptiv* prin imaginarea unor construcții complexe de concepte și afecte pe care muzica le pune în mișcare, ceea ce ne va conduce (în cel mai bun caz) pe urmele filosofiei și psihologiei.

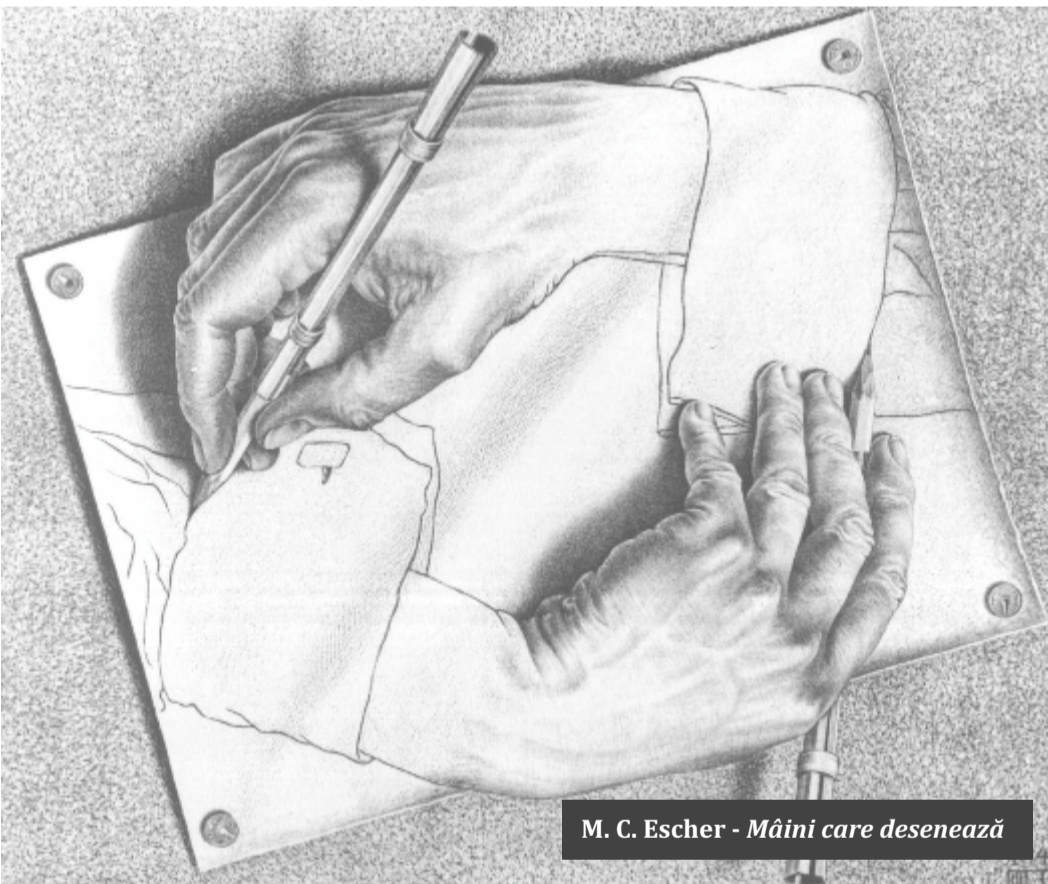
Pe de altă parte, versantul scriiturii *subiective* posedă, în schimb, câteva *tonuri de bază*. Iată câteva asemenea posibilități: **confesiv** – asemenea unei sincere și dezinhitate mărturisiri personale, la **"rece"** (*cool*, spun americanii) – cu harnic spirit științific și dezimplicare emoțională, dar cu raportare mereu subiectivă, **haios** (*funny*, i s-ar spune acum) – cu poante spumoase și asociații de idei imprezibile, **profetic** – cu extaze apocaliptice și ieremiade bulbucate, **poetic** – cu sau fără efuziuni sentimentale, cu sau fără idei, **cinic** – cu logică bosumflată și bășcălie mai groasă sau mai subțire.

Indiferent de *modul și tonul* cu care se scrie despre muzică, în spatele acestor texte vom ghici

întotdeauna autorul și poziția sa vizavi de muzică. Adică persoana celui care scrie și asumările lui muzicale, care pot fi de tip *apropiere, apropiere, impropriere* ori *expropriere*. Mai clar: asumare, identificare, falsificare sau distanțare.

Poți scrie cu curaj și *asuma* conținutul unui gând care nu este al tău, după cum poți asuma o părere exprimată de altul. Subscrii la ea. La fel, poți scrie identificându-te cu o idee, făcându-te trup și suflet pentru a o impune. Devii acea idee, după cum ea devine ideea ta. Asta ar fi partea frumoasă a problemei.

Partea ei întunecată răbufnește prin fals și sofism, atunci când nu ai nicio părere, dar crezi că orice părere poate fi argumentată satisfăcător. Justifici orice, nu te interesează dacă-i adevărat. Falsifici cu bună știință și cu un triumfător surâs în colțul gurii.

M. C. Escher - Mâini care desenează

În fine, poziția mefientă, care nu crede în nimic "sfânt", își impune o distanțare ecologică și obiectivă. Cel mai mult i se potrivește tonul "rece". Nu e impresionabilă. Știe. Calculează la rece. Nu vrea să spună mai mult.

Acestea sunt modurile, tonurile și pozițiile pe care le luăm atunci când scriem. Dar cum le combinăm în diferitele împrejurări când suntem nevoiți să scriem despre muzică? Cum se cuvine să le "acordăm" pentru un eseu, un articol, o cronică sau o recenzie? Dar pentru o teză de doctorat? Le putem amesteca în timpul scrisului? Și cum anume o vom face: le modulăm brusc sau treptat? Trecem de la obiectiv la subiectiv și de la haios la "rece"? Afirmăm apodictic în primul paragraf, pentru ca în ultimul să relativizăm? Ne arătăm mușchii logicii la

SUMAR

SE PREZINTĂ

Catedra de Instrumente
de suflat-percuție
(partea a 2-a)
paginile 2-3

DIALOGURI

Stagiune de muzică britanică în
colaborare cu UNMB
pagina 4

APLAUZE

Manifestări de jazz în stagiune
pagina 5

BURSA LOCURILOR DE MUNCĂ

Un dialog în Presto
cu Matei Varga
pagina 7

RESTITUIRI

Două texte mai vechi
de interes actual
paginile 9-10

GAUDEAMUS

Programul Erasmus
în prim-plan
pagina 12

început, iar la final mizăm pe materne lacrimi furtive?

Cred că o clarificare cât de mică a întrebării din titlu va aduce cu sine notabile contribuții la lămurirea întrebării conexe: "Ce scriem despre muzică?"

Catedra de Instrumente de suflat-percuție

prof.univ. Nicolae Lipoczi

Domnul profesor universitar Nicolae Lipoczi s-a născut în 1940, în comuna Vinga din județul Arad. În 1958 a absolvit Școala Medie de Muzică din Timișoara și apoi a urmat cursurile Conservatorului bucureștean, avându-l ca profesor de corn pe Gheorghe Păunescu.

Peste 25 de ani a fost prim cornist al Filarmonicii "George Enescu", alături de care a întreprins numeroase turnee în întreaga lume. De asemenea, a fost membru în Orchestra de Cameră București - ansamblu condus de Ion Voicu - și a făcut parte din cvintetul de alamă "Armonia", fondat de trompetistul Edmund Bushinger. Cvintetul, din a cărui componență făceau parte și Ilie Voicu, Florian Pane și Vasile Mihăilescu, s-a bucurat de mare succes în numeroase turnee ce au avut loc în Spania. Pe parcursul activității sale artistice a realizat numeroase imprimări cu repertoriul specific muzicii clasice, dar și cu muzică de film.

Iată cum l-a portretizat în anul 1996 dirijorul Cristian Mandeal pe profesorul Nicolae Lipoczi: "...este o personalitate artistică marcantă pentru școala noastră de instrumente de suflat, ca și pentru întreaga viață muzicală românească în general. Pe parcursul a trei decenii de activitate ca prim cornist al Filarmonicii "G. Enescu" s-a produs în fața publicului Ateneului Român de sute de ori, în partiturile cele mai pretențioase ale repertoriului universal și național, a colaborat cu nenumărați șefi de orchestră prestigioși, din țară sau de peste hotare, a făcut cinste Filarmonicii în zeci de turnee în întreaga lume, în săli de concert de enorm prestigiu sau în contexte excepționale extrem de pretențioase. În tot acest timp s-a preocupat constant și de organizarea și creșterea calitativă a compartimentului de corn pe care l-a condus, cât și de asigurarea și cultivarea pe baza ultimelor noutăți în materie a tinerei generații, reușind să mențină de-a lungul anilor un echilibru exemplar în partidă atât din punct de vedere artistic, cât și comportamental, dovedindu-se nu numai un șef competent, dar și un dascăl și coleg iubit. Serviciile aduse de domnia sa Filarmonicii sunt greu de cuantificat. Ele țin de acel inefabil ce face ca unele permanențe să devină perene și după dispariția lor dintr-o colectivitate."

Într-adevăr, preocuparea pentru dezvoltarea tinerei generații de corniști a fost prioritară pentru domnul profesor Nicolae Lipoczi. Dumnealui subliniază neîncetat importanța formării unei bune tehnici de emisie sonoră, specificul metodei sale bazându-se pe numeroase exerciții de intonare cu mundstück-ul. Activitatea sa pedagogică a început la școala de muzică militară, unde a predat timp de zece ani, apoi a fost profesor la Liceul de Muzică "George Enescu" din București, iar din 1990 și până în prezent este titularul disciplinei Corn din cadrul Catedrei de Instrumente de suflat-percuție a Universității Naționale de Muzică din București. Majoritatea discipolilor săi au devenit apreciați corniști în orchestre din America, Germania, Liban, precum și în orchestrele cele mai importante ale țării noastre. Cei mai valoroși corniști ai Filarmonicii "G. Enescu" precum și ai Orchestrei Naționale Radio și Operei Române au fost studenții săi. Ca membru al Asociației Mondiale a Corniștilor cu sediul la Chicago (SUA) a contribuit la răspândirea informațiilor

privitoare la viața de scenă a corniștilor din România, precum și a celor aflați în străinătate. Preocupările sale de a reuni corniști și de a consacra valoarea școlii bucureștene de corn au fost încununare în 2009, atunci când la Ateneul Român a avut loc un memorabil concert în care a evoluat un ansamblu compus din nu mai puțin de 16 corniști - toți absolvenți sau studenți ai clasei sale de corn de la UNMB.

Profesorul Nicolae Lipoczi a dăruit încredere studenților, i-a încurajat, i-a apreciat și i-a susținut în munca lor cu o consecvență care a depășit orice fel de cadru impus. Este omul care toată viața sa a dorit să ajute. Nu a frânat niciodată vreo inițiativă și a căutat mereu soluțiile cele mai bune prin care dorințele celorlalți să devină posibile, prin care tot ceea ce înseamnă valoare să poată fi apreciat. A sancționat cu obstinție ceea ce a simțit că este nedrept, dar a știut să treacă cu optimism și umor peste toate momentele grele ale vieții. Atunci când doriți să aflați povestiri despre vechea generație a muzicienilor și mai ales a corniștilor țării noastre, ascultați-l pe domnul profesor Nicolae Lipoczi, el vă va descărca bucuros toba amintirilor sale! Îi mulțumim și cu această ocazie pentru toată activitatea pe care o desfășoară în colectivul Catedrei de Instrumente de suflat-percuție.

lect.univ.drd. Cristina Popescu Stănești

prof.univ. Marin Soare Magherescu

Domnul profesor universitar Marin Soare Magherescu este titularul Clasei de Trombon din cadrul UNMB. S-a născut la 26 februarie 1941 și a absolvit Universitatea Națională de Muzică din București în 1968.

Anul acesta se împlinesc 43 de ani de când a ocupat postul de instrumentist - șef partidă - trombon, în cadrul Orchestrei Naționale Radio. În toată această perioadă a desfășurat o vastă activitate artistică atât ca solist, dar și ca dirijor. Repertoriul domniei sale este uriaș, a imprimat mii de minute de muzică și a susținut concerte în întreaga țară, alături de cele mai reprezentative ansambluri orchestrale, și în străinătate, în toată Europa, Rusia și China.

În anul 1979 a înființat ansamblul cameral "Omnia", primit cu un deosebit entuziasm de către public, de critica de specialitate și de către compozitorii români. În fonoteca Radiodifuziunii Române se află nenumărate înregistrări pe care trombonistul și dirijorul Marin Soare Magherescu le-a realizat împreună cu această formație. În străinătate, la casa de discuri Olympia, a editat un CD cu lucrarea *Iosif și frații săi* de Anatol Vieru.

Succesul pe plan internațional a fost consolidat în 1979, când a fost invitat de către Radiodifuziunea Elvețiană "Swisse Romande" să interpreteze ca solist lucrarea *Grădina structurilor* de Aurel Stroe.

Numărul impresionant de cronici scrise la superlativ în revistele și ziarele existente mărturisesc despre valoarea de necontestat a acestui artist muzician.

Începând cu anul 1986, în paralel cu activitatea sa concertistică, profesorul Marin Soare Magherescu s-a dedicat carierei pedagogice, fiind la început membru al Catedrei de Muzică de cameră. Dintre formațiile camerale

ce s-au născut din inițiativa sa se remarcă „New Generation Brass Quintet”, ansamblu ce a concertat cu succes și în Spania și Suedia. Mai târziu, ca titular al disciplinei Trombon, Marin Soare Magherescu a reușit să pregătească instrumentiști de calitate, capabili să înlocuiască vechea gardă a tromboniștilor din orchestrele țării noastre. Puteți întâlni foarte mulți studenți pregătiți de maestru în toate marile orchestre din București, precum și în orchestre din Chișinău, SUA și Germania.

Modestia și tenacitatea, puterea de a merge înainte în orice situație grea a vieții, dragostea pentru muzică și instrumentul ales, exigența și rigoarea sunt doar câteva din calitățile domnului Marin Soare Magherescu, calități ce i-au permis să formeze tineri artiști de valoare, capabili să se integreze cu succes în viața muzicală contemporană. Ca profesor, a știut totdeauna să se impună în fața studenților, este respectat și iubit, este un om care întotdeauna și-a făcut datoria de dascăl la modul cel mai serios, dând dovadă de un înalt profesionalism. Îi urăm și în continuare sănătate și putere de muncă!

conf.univ.dr. Florin Ionoaia

Domnul profesor universitar doctor Vasile Ganțolea este o individualitate bine definită, ce s-a remarcat de-a lungul anilor în peisajul vieții cultural-artistice contemporane. În ceea ce privește activitatea pedagogică, domnia sa a activat de-a lungul a patru decenii - ca profesor de Flaut și Muzică de cameră - la două dintre cele mai importante instituții educative ale țării: Liceul de Muzică "George Enescu" și Universitatea Națională de Muzică din București.

Încă din anii studenției a concertat la Conservatorul de Muzică bucureștean, la Sala Mică a Palatului, Sala Studio a Ateneului și Sala Dalles. A făcut parte din „Ansamblul de suflători” (condus de prof. univ. Emil Băclea), alături de care a efectuat turnee și în străinătate. După terminarea studiilor, în paralel cu activitatea didactică, a continuat să participe la variate manifestări artistice în compania unor personalități ale vieții muzicale. Îl regăsim în programele Filarmonicilor din Ploiești și Satu Mare, pe afișele Radiodifuziunii Române, ale Filarmonicii "George Enescu" și Muzeului Național "George Enescu". De asemenea, în anul 1994, a efectuat un turneu în Germania și Elveția.

În concertele și recitalurile susținute, flautistul Vasile Ganțolea a fost apreciat "pentru frumusețea arcurilor muzicale, pentru seriozitatea și responsabilitatea cu care își pregătea fiecare spectacol, pentru virtuozitatea, expresivitatea și claritatea diferențierilor stilistice". A primit următoarele distincții: 1985 - Premiul I pentru promovarea muzicii contemporane, 1988 - Premiul pentru cel mai bun spectacol al anului, cu piesa *Torquato Tasso*, 1988 - Premiul pentru cea mai bună ilustrație muzicală într-o piesă de teatru. În studiourile Radiodifuziunii Române, artistul a realizat numeroase imprimări, difuzate pe posturile radio, în diverse emisiuni de profil.

Încă din 1983, Vasile Ganțolea a obținut distincția de profesor laureat al concursurilor de interpretare pe țară. Activitatea sa didactică și științifică a fost încununată în 2003, an în care a obținut titlul de doctor în muzică. Lucrarea sa poartă titlul *Incursiune analitică în evoluția școlii interpretative și componistice de flaut*. În anul 2004 a fost decorat cu Ordinul "Meritul pentru învățământ în grad de cavaler" pentru "abnegația și devotamentul puse în slujba învățământului românesc, pentru contribuția deosebită la dezvoltarea cercetării științifice și artistice din țara noastră".

continuare în pagina 3

Redacția ACORD

Coordonator:
Antigona RĂDULESCU

Secretar de redacție
Lavinia Popescu

Redactor șef:
Irina BOGA

Design, tehnoredactare și producție:
NETBOOT -

Redactori:
Tatiana NOIA
Andreiana GEAMĂNĂ-ROȘCA
Mirela RADU

www.netboot.ro

Puteți contacta redacția ACORD prin e-mail la acord@unmb.ro
ISSN 2066 - 0901

continuare din pagina 2

prof.univ. dr. Vasile Ganțolea

Ca profesor de flaut la UNMB, a fost permanent preocupat și de teoretizarea metodelor de predare. A publicat cărțile *Flautul – conotații interpretative* și *Flautul – repere structurale și interpretative*. Este membru al Departamentului pentru Pregătirea Personalului Didactic și a participat la elaborarea programelor școlare și liceale editate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, la elaborarea repertoriilor pentru concursurile naționale de interpretare, la sistematizarea criteriilor de evaluare din școlile și liceele de muzică. A fost membru în numeroase jurii, la concursuri naționale și internaționale, iar în 1998 a susținut cursuri de măiestrie la Gomel – Belarus.

În anul 2005 a fondat și a condus ansamblul de suflători al UNMB "Dixtuor". Câștigarea prin concurs a proiectului organizării unei stagiuni de concerte în țară și în străinătate a contribuit atât la promovarea operei marelui compozitor George Enescu, cât și a imaginii Universității Naționale de Muzică. Concertele au fost sponsorizate de către Institutul Cultural Român și s-au bucurat de un real succes în mari orașe europene și chiar la Ierusalim. A fost una dintre cele mai reușite inițiative artistic-culturale, apreciată în mod unanim: "Studentii au interpretat magnific și publicul a fost adânc impresionat de perfecțiunea muzicală", "Ce frumos, ce unitar a sunat!... este impresionant cât de gradat, de echilibrat au redat emoționalul prin muzică", "Un ansamblu bine încheiat, stăpân pe discursul lui, dotat cu mari posibilități de comunicare a unei construcții viguroase, cu teme scoase bine în evidență, cu treceri elastice între secțiuni..."

Prin succesele obținute de studenții săi, profesorul Vasile Ganțolea a fost apreciat ca bun muzician, dar și ca bun manager de proiect, și ar fi de dorit ca astfel de inițiative să poată fi puse în aplicare și în ziua de azi.

conf. univ.dr. Florin Ionoaia

Domnul conferențiar universitar doctor Florenel Ionoaia este șeful Catedrei de Instrumente de suflăt-percuție.

S-a născut în anul 1956, în satul *Livada Mare*, județul Buzău. În ciuda condițiilor dificile din copilărie, a reușit să împlinească visul mamei sale de a studia oboiul. Astfel, în anul 1975 a absolvit Liceul de Muzică nr.1 din București, iar în 1979 a absolvit cu media 10 examenul de licență la Conservatorul de Muzică "George Enescu" din Iași. Dorința sa înăscută de a cunoaște, de a se instrui a fost de la bun început nonconformistă și de nestăvilit. Mărturisește că petrecea zile întregi în interiorul bibliotecilor pentru a citi până seara târziu. Munca intensă din anii de facultate, programul strict pe care și l-a impus (atunci ca și acum) au fost puncte decisive care i-au marcat parcursul ulterior al vieții.

Între anii 1981-1989 a fost prim oboist în cadrul Orchestrei Filarmonice "Oltenia" din Craiova, apoi, din anul 1989, câștigă postul de oboist și ulterior de șef partidă solo oboi la Filarmonica "George Enescu" din București.

A fost de asemenea membru permanent sau colaborator

al următoarelor formații muzicale: Orchestra "Virtuozi" din București, Orchestra de Cameră a Conservatorului "George Enescu" din Iași, Orchestra Simfonică Internațională de Tineret din Bayreuth, Orchestra de Cameră "Brevis" a Centrului Universitar din Iași, Orchestra de Cameră "Ars Mundi" din Craiova, Orchestra de Cameră a Radiodifuziunii Române, Orchestra Filarmonicii din Bacău, Orchestra de Cameră Națională din Moldova, Orchestra Simfonică Europeană, Orchestra de Cameră "Filarmonia" din București. Între 1996 și 2000 a fost membru al formației de cameră Trio "Modus".

De-a lungul carierei sale a susținut numeroase concerte ca solist sau alături de ansamblurile artistice mai sus menționate, pe scene din România, din Europa, America și Asia. A colaborat cu mari personalități, artiști de renume ai vieții muzicale contemporane, a realizat înregistrări pentru casa de discuri *Electrecord* și pentru *V.D.E. Gallo - Elveția*. A fost distins cu numeroase premii I la concursuri naționale, Premiul A.T.M. - "George Dima" 1986, premiul A.T.M 1987, "Premiul Tânărlui Interpret". Este distins cu Medalia "Meritul Cultural" Clasa a II-a - 2004 și este menționat în *2000 Outstanding Intellectuals of the 21st Century*, Cambridge, Marea Britanie - 2006, precum și în *Who's Who - Enciclopedia personalităților din România - 2009*.

Mărturie a valorii sale incontestabile stau nenumărate

conf.univ.dr. Florenel Ionoaia

articole scrise la superlativ în presa românească și din străinătate: "Oboistul Florin Ionoaia poate fi apreciat doar cu nota maximă... Are un sunet dulce și curat, încărcat de forță și de expresie. Sunt impresionante acuratețea stilistică a interpretării, construcția impecabilă a frazelor, tehnica de respirație, capacitatea sa de a susține și modela sonoritatea." "Mărturisind o stare de radiantă maturitate, cântul instrumental al oboistului Florin Ionoaia a adus acea impresie de puritate și echilibru pe care am mai subliniat-o în prestațiile remarcabilului artist, cu acea concentrare a armonicilor sunetului într-un mănunchi unitar și coerent, atât de rar obținut de mânuitorii dificilului instrument"... "Arta sa nu are egal".

Uriașa experiență de scenă pe care a acumulat-o în cariera sa o împărtășește astăzi tinerilor discipoli din întreaga țară. Din 1990 este titularul disciplinei *Oboi* din cadrul Catedrei de Instrumente de suflăt-percuție a UNMB, catedră la conducerea căreia se află din anul 2004.

Pentru profesorul Florenel Ionoaia nu există clipe de răgaz. Își dorește să poată dărui mai departe imensul său bagaj de cunoștințe, își dorește să găsească acei tineri artiști pe umerii cărora să poată lăsa viitorul școlii românești de oboi. În interiorul sălii 166 de la etajul IV, diplomele studenților săi, pe zi ce trece tot mai numeroase, vorbesc despre munca sa neobosită. Exigența cu privire la formarea sunetelor muzicale și justa integrare a acestora în contextul fenomenului muzical este binecunoscută celor care vin să-i cânte. Cu răbdare explică, exemplifică și corectează fiecare mic amănunt. Nimic nu este lăsat la voia întâmplării. Tinerii știu însă că nu au voie să intre pe ușa clasei dacă nu au studiat! Mulți dintre ei sunt astăzi artiști consacrați, prim oboiști la orchestre de categoria A din Germania, din Spania, Liban, precum și la Filarmonica

"George Enescu" din București, la Orchestra Națională și Orchestra de Cameră Radio, la Orchestra Operei Române, precum și la alte importante Filarmonici din orașele țării. Fostii studenți încă vin după mulți ani pentru a-i cere un sfat despre muzică sau pentru a-și perfecționa cunoștințele legate de confecționarea anșilor și reglarea instrumentelor, știind că este cel mai bun specialist din țară în acest domeniu.

Profesorul și oboistul Florenel Ionoaia a obținut titlul de doctor în muzică în anul 2005. În urma acestui eveniment au văzut lumina tiparului două cărți: *Muzica și desăvârșirea ființei umane și Stiluri muzicale în repertoriul pentru oboi*. Preocupările sale sunt vaste, este o personalitate care se documentează permanent, care ține pasul cu tot ce este mai nou în domeniul muzical, în știință, în filozofie și spiritualitate. Are un spirit practic foarte dezvoltat, mereu adaptează cunoștințele teoretice la situațiile concrete, orice problemă s-ar ivi, din orice domeniu, o rezolvă, găsind soluțiile cele mai neașteptate. Volumul de muncă pe care îl depune este imens, pentru dumnealui nu există zi liberă și nici ore de odihnă. Întreaga sa viață a fost și va fi dăruită muzicii și relevării adevărurilor spirituale. Este un om care în mod obișnuit nu se exteriorizează, dar pe care îl veți putea cunoaște privindu-i interiorul sufletului.

lect.univ.dr.Cristina Popescu Stănești

FLASH

Proiecte

În 28 februarie a avut loc evenimentul final al proiectului POSDRU ID 21776 *De la ucenicie la măiestrie în practica dirijorală*, materializat într-un concert-concurs al studenților de la Dirijat coral, cu participarea Corului Operei Naționale București îndrumat de maestrul Stelian Olariu, și în conferințele de presă și de diseminare a rezultatelor proiectului.

Managerul de proiect, conf. univ. dr. Lucia Costinescu, a prezentat principalele etape de desfășurare ale proiectului, iar prof. univ. dr. Dan Dediu, coordonator de specialitate al proiectului, a punctat câteva momente semnificative ale activităților susținute și a subliniat valoarea formativă a practicii studențești desfășurate în afara instituțiilor de învățământ superior.

În această iarnă, Departamentul de Relații Internaționale și Programe Comunitare a participat la proiectul Absolvenți și piața muncii (detalii pe <http://www.unmb.ro/apm>) și a lansat invitațiile de participare a absolvenților promoțiilor 2004-2005 și 2008-2009 la acest proiect.

Informații de interes

Noutăți de la Bibliotecă

Prin eliminarea precomenzilor, materialele cerute pot fi împrumutate imediat.

A fost desemnat special un bibliotecar a cărui sarcină, în intervalul orar 10:00-16:00, în sala cataloagelor, este de a-i ajuta pe utilizatori să identifice corect publicațiile dorite.

Puteți afla informații cu privire la fondul de tipărituri al **Editurii Muzicale** și totodată achiziționa partituri și cărți muzicale accesând adresa:

www.edituramuzicala.ro

Părinți, zburători și crisalide

Alice Tacu - Sinteza muzicologică, master I

Titlul face trimitere la unul dintre articolele lui Dan Dediu din *Radicalizare și guerrilla*, cel despre muzica britanică, pe care l-am luat ca punct de plecare și „manual ajutător” înainte de a mă duce la unul dintre recitalurile *Stagiunii de compoziție britanică*. Alcătuită din patru asemenea recitaluri, ținute la *Tinerimea Română*, și tot atâtea conferințe, organizate în cadrul UNMB, stagiunea își dorește a fi un canal de comunicare între muzica contemporană britanică și lumea muzicală românească. Lucrările sunt selecționate de Philip Cashian, șeful Catedrei de Compoziție a Academiei Regale de Muzică din Londra, iar interpretarea este asigurată de *Ansamblul Profil*, în ipostaze variabile - de data aceasta un cvintet de suflători și un violoncelist: Ion Bogdan Ștefănescu, Cosmin Sperneac, Emil Vișeșcu, Gabriel Sava, Sorin Lupașcu și Alexandru Duțulescu.

Programul din 22 februarie a rezumat patru generații de compozitori britanici. Trebuie să ne întoarcem la cheia titlului și să înțelegem că *părinții* sunt acei creatori care, după o tăcere în componistica britanică, au căutat să reînnoade firul muzicii (mai concret, în programul serii, Peter Maxwell Davies). *Zburătorii* vin pe un fundal de căutări, dar dețin calmul stăpânirii tehnice și al deciziei estetice (Oliver Knussen, Robin Holloway și, după vârstă, l-am putea numi astfel și pe Simon Holt). Iar imaginea *crisalidei* mi-a părut potrivită pentru a arăta starea de formare, de „sugativă culturală” a tinerei generații (studentul Philip Dawson).

Programul s-a deschis cu un aranjament făcut de Knussen pentru cvintet de suflători, după piesa *Alleluia Nativitas* a lui Perotin. Scrisă în 1987, ea face parte dintr-o linie de piese cu subtile aluzii la compozitorii din alte vremuri. Aici a luat parcă rolul de uvertură modală, de bizarerie amuzantă, în contextul în care te aștepti la o sonoritate contemporană.

În creația lui Davies, tematica luminii apare de mai multe ori. *First grace of light* (1991) a fost scrisă în memoria unei cunoscute oboiste britanice, Janet Craxton, și ia forma unei meditații muzicale inspirată de un poem de George Brown. În recital, am înțeles că exprimă regretul prin sunete lungi,

idei muzicale scurte, statism... Chiar și aspectul vizual, de a vedea un oboist singur pe scenă, cuprins de lamentații sonore, ar putea avea un efect covârșitor. Dar maniera de cânt mi-a transmis acea ambiguitate și incertitudinea pe care o poți avea uneori când asculți muzică contemporană: *oare greșește interpretul sau așa e scris în partitură?*

Holt este cel de-al doilea *zburător* al serii și, dacă ar fi să împingem analogia, am putea spune că, precum ființa mitologică, și compozitorul pare a se preocupa periodic de culorile și momentele nopții, până spre dimineață. *Palace at 4am* (1980) cred că îi caracterizează destul de bine lucrările

din deceniul nouă, ca perioadă în care se concentrează pe crearea unor lumi sonore complexe, atinse de firea sa declarat impulsivă și complicată. „Palatul” apare ca o forfotă „electrică” la flaut, oboi, clarinet și violoncel, departe de starea de liniște și de percepție amplificată (aproape demiurgică) a omului hiper-matinal. În treacăt fie spus, 22 de ani mai târziu, Holt primește un premiu important pentru portretizarea probabil mai reușită a unei alte dimineți: *Sunrise yellow noise*.

Cea mai recentă lucrare a fost *Merkaba* pentru oboi, clarinet, fagot, corn și violoncel, a „mezinului” Dawson. Compozitorul ne-a explicat cum și-a găsit sursa de inspirație într-un ritual antic, care implica transpunerea mentală prin privirea nesfârșită a unor forme geometrice rotitoare. La audiere, am văzut cum isonurile și inserțiile repetitive se deformează treptat, pentru ca la sfârșit să revină la gesturile inițiale. Mai în glumă, mai în serios, Dawson ne-a spus că sentimentul de rotire ar putea fi simțit la fel de concret și pe piele proprie, după un exces de cafea și nopți nedormite, sacrificate pentru scrierea piesei.

În final, Holloway se recomandă drept un englez veritabil, care pune măsură în fiecare dintre cele *Cinci temperamente* (*Five Temperaments*, 2007). După cum scria și în *The Times*, titlul nu este doar o aluzie la cele cinci instrumente de suflat. Pare mai degrabă o trecere în revistă a cinci miniaturi, fiecare cu caracterul său, mai mult din zona melancolică și în nici un caz „temperamentale”. Caut cu insistență direcția când ascult muzică contemporană. Vreau să simt că muzica merge undeva, că are un *ductus*; abia atunci percep, așa cum s-a întâmplat și de data aceasta, vitalitatea piesei.

Așa s-a desfășurat seara de la *Tinerime*. Dacă vă surâde, invitația rămâne deschisă pentru ultimul recital, din 29 martie.

OPORTUNITĂȚI

“Tinere Talente” ale UNMB-ului

Cristina Uruc - Stil și limbaj compozițional, master I

Sâmbătă, 5 februarie, dimineață, așteptare, emoții (dar nu mai mari ca anul trecut pe vremea asta). Este al doilea an în care mă prezint la interviul pentru bursa oferită de Fundația Principesa Margareta a României prin programul „Tinere Talente”. Este un program care susține și promovează tinerii între 14 și 24 de ani prin intermediul evenimentelor organizate împreună cu bursierii, prin facilitarea interacțiunii și colaborării cu artiști de renume și personalități recunoscute în domeniul artistic ales.

Programul „Tinere Talente” a ajuns la a patra ediție, o a patra generație de bursieri va avea șansa să beneficieze de o bursă de până la 2000 de euro, sumă pe care o vor putea folosi, spre exemplu, pentru acoperirea taxelor de participare la diverse concursuri naționale și internaționale, pentru participarea la workshopuri și masterclassuri în România și în străinătate, pentru achiziționarea de instrumente sau, în cazul celor de la arte plastice, materiale de lucru.

Programul „Tinere Talente” nu se rezumă la acordarea unei anume sume de bani. Este, într-adevăr, o experiență care te învață să comunici, să interacționezi cu ceilalți bursieri, să înțelegi procesul de creație atât în artele plastice, cât și în muzică. Pe de altă parte, datorită implicării în diferite evenimente, se dezvoltă capacitățile organizatorice, de coordonare a unui proiect sau de lucru în echipă.

Ceea ce m-a motivat să particip și a doua oară la interviul

pentru bursă a fost, în primul rând, atmosfera extraordinară de care am avut parte de fiecare dată când participam la vreun eveniment organizat de fundație pentru promovarea noastră, a bursierilor „Tinere Talente” 2010, și abia în al doilea rând aspectul financiar, chiar dacă acesta este un aspect foarte important al programului! Cea mai frumoasă amintire o am din tabăra de la conacul Rosetti-Tescanu, din Tescani, județul Bacău, conac în care George Enescu și-a petrecut o parte din viața compunând sau pur și simplu bucurându-se de liniștea locului și priveliștile încântătoare din zonă. Spiritul muzicianului român încă se simte în întregul conac, mobilierul este cel original. În timpul studiului sau al repetițiilor pentru concertul pe care urma să

îl susținem la reședința Ambasadorului Americii, portretele lui Enescu ne priveau de pe pereții înalți ai camerei celei mari cu pian. Aici era teritoriul muzicienilor. Ieșind însă din conac, dădeai cu ochii de pânzele colorate ale artiștilor plastici întinse ca niște rufe la uscat sau de pianisti și violoniști cu mâinile și tălpile pline de vopsea după ce au contribuit cu talentul lor (trup și suflet, mai ales trup) la picturile colective.

După cum am afirmat mai sus, „Tinere Talente” este mai mult decât un program. Este o experiență care m-a ajutat să socializez, să îmi dezvolt capacitățile de comunicare și organizare prin intermediul proiectelor realizate împreună cu ceilalți bursieri, organizate excepțional de către coordonatoarea proiectului, Ana Achimescu. Cu ajutorul

bursei „Tinere Talente” am urmat primul nivel al unui curs de limbă germană la institutul Goethe din București, am participat la un masterclass de compoziție și muzicologie susținut de personalități de rang internațional pe plan muzical din România și din străinătate, am participat la prima audiere a unei lucrări proprii la Filarmonica din Râmnicu Vâlcea, am achiziționat un laptop performant cu care să fac primii pași în descoperirea proiectelor multimedia și nu în ultimul rând am câștigat prieteni.

Luni, 7 februarie, după-amiază, intru pe www.fpmr.ro. S-a afișat lista cu bursierii „Tinere Talente” 2011. Sunt printre cei 13 de la secțiunea muzică, alături de colegii mei UNMB-iști: Sebastian Androne (Compoziție clasică), Ionuț Pop (Canto), Mihai Ritivoiu (Pian), Claudiu Danciu (Clarinet), Octavian Moldovean (Flaut) și Călin Vasile (Violă).

Sper ca la anul să își încerce norocul mult mai mulți studenți de la noi din Universitate. Poate că și promovarea și vizibilitatea programului se vor spori și numărul de candidați va crește, la fel și numărul de burse.

Eu vă recomand experiența! Merită!

MUSICOLOGY TODAY

A apărut numărul 5 al revistei online *Musicology Today*, ce poate fi consultată accesând adresa www.musicologytoday.ro. Printre articolele revistei se numără studii și eseuri sub genericul *Fusions* semnate de Dmitri Conomos (Oxford), Thomas Beimel (Wuppertal), Maria Grăjdian (Heidelberg), Valentina Sandu Dediu, precum și două recenzii de cărți semnate de Florinela Popa și Ioana Marghita.

Primul pas

Lucian Beschiu, Stilistică dirijorală - orchestră - master II

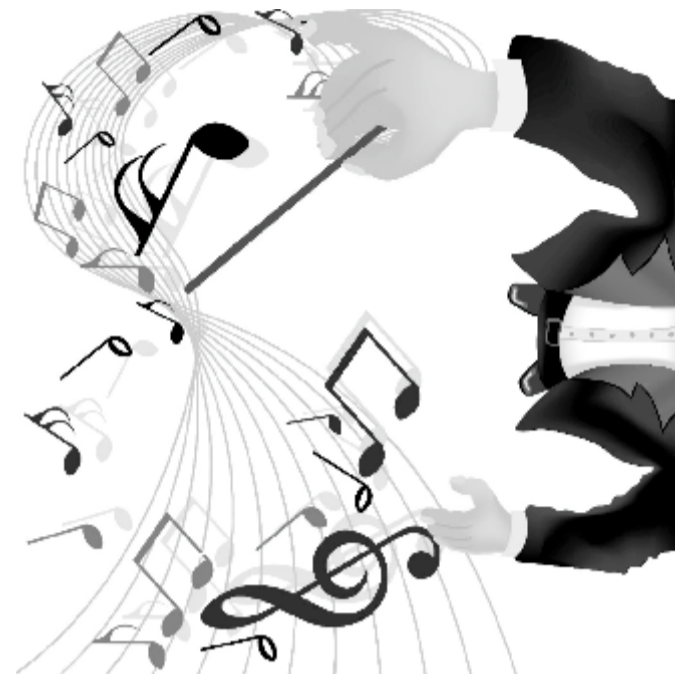
Vă invit la un exercițiu de imaginație: cum ar fi să studiați un instrument muzical fără a-l atinge? Cum înveți să cânti la pian fără studiu „pe” pian? În cel mai bun caz, îți crezi tot felul de substitute, cum ar fi clape desenate pe masă, exersarea poziției mâinii în aer și cine știe ce alte exerciții pentru a dezvolta motorica, rezistența, forța mâinii..., poate ajută chiar un îndelung „studiu” la tastatură, pe Mess... Imaginați-vă în continuare că singurele ocazii în care auziți sunetul pianului sunt concertele și diferite înregistrări. Din când în când aveți șansa de a testa pe un instrument adevărat ceea ce ați învățat - moment pentru care vă pregătiți temeinic, studiați (mental) partitura și digitațiile (pe masă). Fiecare secundă din acest contact efemer cu instrumentul este foarte importantă și trebuie valorificată din plin. Îți dai însă repede seama că nu ai lucrurile în mână, nu poți controla sunetul, iar clapele îți sunt, parcă, ostile.

Poate știți deja unde bat: situația descrisă mai sus este cât se poate de reală pentru cei care studiază dirijatul. Instrumentul dirijorilor înseamnă, de fapt, un ansamblu uman, iar studiul „pe” acest instrument este, în cele mai multe cazuri, condiționat financiar - costul participării la un *masterclass* de dirijat te descurajează. Rarele ocazii în care dirijăm o orchestră a Conservatorului sunt foarte binevenite și necesare, dar insuficiente pentru a crea o

bază solidă de experiențe. E ca și cum ai apuca să stai în fața pianului de vreo trei ori pe an; ori știm că, de regulă, lipsa câtorva zile de studiu, trebuie răscumpărată. Tipurile de „improvizație” pe care le poate realiza studentul de la dirijat (să zicem, formarea unui mic grup instrumental sau vocal, dirijarea a doi pianști...) sunt foarte utile până la un punct, dar nimic nu se compară cu întâlnirea cu o veritabilă orchestră.

În întâmpinarea acestei probleme s-a aflat proiectul „De la Ucenicie la Măiestrie în Practica Dirijorală”, ce a avut ca obiective principale crearea unor oportunități de practică pentru studenții UNMB și stabilirea unor legături în vederea viitoarei lor cariere, a „absorbției în circuit” - o realizare cu adevărat remarcabilă prin anvergura și forțele implicate. Proiectul, care a început de aproape doi ani și tocmai a ajuns la final, a cuprins printre altele: un curs de măiestrie cu Filarmonica din Târgoviște, stagii de practică și concerte cu Filarmonicile din Ploiești și Pitești, concursuri de dirijat, precum și posibilitatea de a asista la repetițiile principalelor instituții de concert din București. Punctul forte al demersului l-a reprezentat contactul cu ansamblurile profesioniste și punerea dirijorilor într-o situație cât mai apropiată de cea „reală” - la repetiții, încă am fost asistați de profesorii noștri.

Problema proiectului stă în caracterul lui excepțional. Noi am fost generația norocoasă care a prins o deschidere. Dar

dacă am învăța să fim alchimisti și am transforma esența norocului într-o condiție a normalității? Dacă și celelalte generații mai mici ar avea aceleași șanse? Cum facem ca acest prim pas să fie continuat de alții?

APLAUZE

Stagiunea de jazz

George Natsis

„Stagiunea de jazz” este un proiect căruia i-au trebuit câțiva ani ca să se coacă.

Inițiatorii acestui proiect, Cristian Soleanu și Vlad Popescu, doi muzicieni de excepție, au pus cap la cap mai multe proiecte singulare pe care le-au conceput în ultimii 6-7 ani. Acestea au constituit baza a ceea ce numim astăzi „Stagiunea de jazz”, derulată la Teatrul Act din București. Împreună cu cei doi inițiatori amintiți mai sus, am constituit un nucleu al acestui proiect, dorind ca pe parcurs să atragem și alți muzicieni de valoare pe care să-i avem invitați.

Vorbim de un proiect îndrăzneț, deoarece programarea unei serii de recitaluri cu repertoriu diferite, stiluri diferite presupune un oarecare risc. Este foarte important ca un astfel de proiect cu bătaie lungă să demareze cu dreptul. Și acest lucru s-a întâmplat!

Primul recital, intitulat *Gershwin's Beautiful World*, a avut loc pe data de 9 februarie 2011 și s-a bucurat de o apreciere deosebită. Am remarcat atmosfera caldă, relaxată, o atmosferă pe care mi-am dorit-o întotdeauna pe scenă. Alături de noi (C. Soleanu - saxofoane, V. Popescu - baterie, subsemnatul - pian) am avut câțiva studenți ai secției de Compoziție jazz a Universității Naționale de Muzică din București: Ana-Cristina Leonte - voce, Ciprian Pop - chitară, Michael Acker - contrabas. Având în vedere că atât eu, cât și Vlad Popescu și Cristian Soleanu predăm la Secția de Compoziție jazz-muzică ușoară, specializarea Compoziție jazz din cadrul UNMB, alcătuirea unui

ansamblu format din profesori și studenți mi se pare o idee deosebită, o modalitate inspirată de a pune în practică lucruri pe care le lucrăm cu studenții la cursuri.

Un alt recital este intitulat *...Years After Petrucciani*, un tribut adus marelui și regretatului pianist Michel Petrucciani. Recitalul cuprinde exclusiv compoziții ale ilustrului muzician.

Alte recitaluri vor cuprinde teme ca: *O scurtă istorie a chitarei*, *Footprints/Music of Wayne Shorter*, *Muzica în România înainte de 1950*, un recital cu repertoriu Beatles precum și alte teme pe care le vom dezvălui la vremea lor.

Spuneam la început că „Stagiunea de jazz” a demarat cu dreptul. Acest lucru nu ar fi fost posibil fără implicarea coproducătorilor și a partenerilor media. Astfel, alături de Teatrul Act, o gazdă deosebită, avem în calitate de coproducători Societatea Română de Radiodifuziune, Radio România Cultural, Direcția Formații Muzicale, reprezentată de doamna Oltea Șerban Pârâu, căreia îi datorăm o campanie de promovare și un sprijin deosebit. Mai trebuie amintită prezentarea realizată într-un stil entuziast și pitoresc de către Maria Balabaș. Menționez de asemenea prezența postului TVR Cultural, care a realizat un interviu la cald în seara primului recital. Toate aceste lucruri au contribuit la construirea unui recital și, de ce nu, a unei stagiuni de înaltă ținută artistică.

Vă așteptăm în continuare la Stagiunea de jazz de la Teatrul Act!

Teatrul Act, Miercuri, 9 februarie 2011, ora 19

Stagiunea de jazz

Gershwin's Beautiful World

Ana Cristina Leonte
vocal
Cristian Soleanu
saxofoane
Ciprian Pop
chitară
George Natsis
pian
Michael Acker
contrabas
Vlad Popescu
baterie

Prezintă
Maria Balabaș

Teatrul ACT
Pentru rezervări: tel. 0725103103
email: info@teatrulact.ro
www.teatrulact.ro

Revista Akademos nr.4

asist.univ.dr. Irina Boga

Privind viitorul, scrutăm trecutul. Împărțim firul în patru și ne imaginăm ce ar fi să fie dacă... Istoria omenirii lucide nu se întinde prea departe în urmă și cu toate acestea ne-am obișnuit, pentru o clarificare a straturilor, să împărțim timpurile în vechi și nou, contemporan și modern, autohton sau de aiurea. Trecutul rămâne însă oglinda tuturor rezultatelor, prin prisma măreției sale privind eșecurile sau speranțele de ordinul încercărilor prezentului. Un salut smerit către ieri venit din partea muzicienilor UNMB s-a constituit ani de-a rândul în Sesiunile științifice de Muzică Veche.

Inițiativa profesorilor Ogneanca Lefterescu și Grigore Constantinescu s-a concretizat într-un lung șir de scrieri cu și despre epoca barocă, o oază de inspirație învăluită în sunete, mișcări de dans, comportamente și istețime a jocurilor minții. Despre toate acestea, mai pe larg, în cel de-al doilea episod de Univers baroc concentrat în numărul 4 din 2010 al publicației Akademos, seria nouă coordonată de conf.univ.dr. Tatiana Noia. Fie că autorii cuprinși în această ediție sunt interesați de dans, interpretarea suitelor de gen, practica vocală sau ecurile realităților post renascentiste în prezent, reacția se dovedește mereu aceeași - de uimire în fața unui limbaj atât de clar, dar care pare mereu să scape vorbirii curente. În fapt, scrutând viitorul, ne privim trecutul.

Concursul Național „Victor Giuleanu” ediția a II-a

prof.univ.dr. Grigore Constantinescu

dovedit prin aceste derulări competiționale în cuprinsul celor cinci secțiuni s-a compensat și cu modul de colaborare pentru alcătuirea juriilor, profesori de teorie, interpreți, profesori universitari de specialitate, dovadă că o asemenea competiție poate fi luată în seamă. Este adevărat, proiectul a avut, pentru această ediție, roadele experienței anterioare, potențat prin autoritatea organizatorului principal, directorul adjunct al Liceului de Muzică, prof. Cristina Sebastian. O abordare metodică, pornind de la cooptarea unor sponsorizări menite a oferi premianților certe satisfacții, se continuă prin apreciable sistem de coordonare a celor cinci jurii, pentru care mai multe

cadre didactice, dintre cei tineri, au lucrat fără odihnă împreună cu Directoarea Festivalului. Desigur, „oglinzi” întregului eveniment se reflectă în gala finală – studioul de concerte „George Enescu” al UNMB – prin prezentarea laureaților, pe treptele valorice consemnate de diplome și susținerea unui concert cu deținătorii Marilor premii.

Suntem convingeți, urmărind acest maraton competitiv, că întreaga manifestare răspunde exigențelor care au impus gândirea Maestrului Victor Giuleanu în promovarea școlii muzicale românești de toate gradele. Un nume de lumină, omagiat cu emoție și recunoștință, profesorul Victor Giuleanu continuă să aibă rezonanțe de ctitorie culturală în această țară.

Laureații: Marele premiu: Alexandra Bobeico – Vioară, Ionela Soare – canto, Tudor Scripcariu – Pian; Premiul UCMR: Ionuț Cibotariu – Pian, Elisabeta Nedelcu – Vioară, Elena Dincă – Canto; Premiul Irina Șațchi: Munkaxsi Dora Krisztina, Sofia Sălăjan, Ionuț Diaconu, Diana Constantinescu, Georgiana Pletea, Cătălin Răducanu; Premiul EPTA: Cătălin Răducanu; Premiul special „Remember Enescu”: Trio Cristina Pașa, Mircea Marian, Tudor Scripcariu.

Studentzii clasei prof.univ.dr. Eleonora Enăchescu continuă seria premiilor obținute la concursuri internaționale:

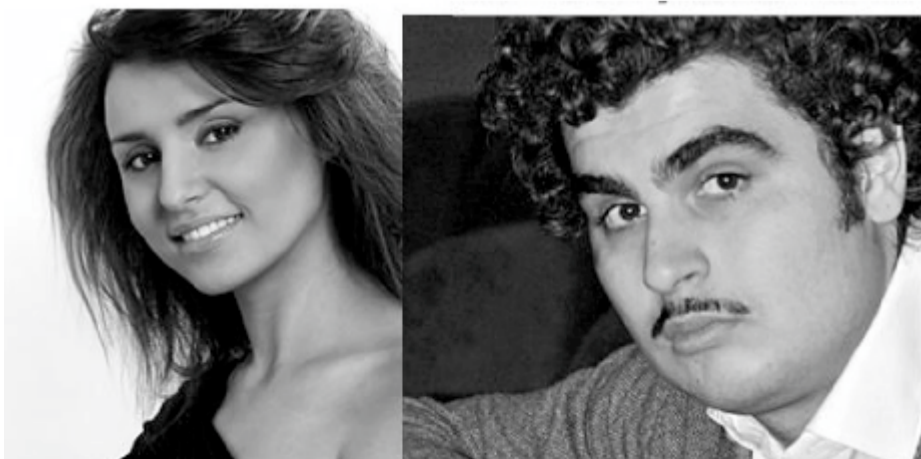
Drd. *Andreea Ioana Iftimescu*, mezzosoprană, a obținut Premiul special la Concursul Internațional „Salice d'Oro” – Italia, ediția I, desfășurat în perioada 28-30 iulie 2010.

Baritonul *Ionuț-Daniel Pop*, anul III, a obținut Premiul al III-lea la Concursul Internațional „Salice d'Oro” – Italia, ediția I, 28-30 iulie 2010, de asemenea Premiul special și Bursa de studii „Ilaria Rossetti” la Concursul Internațional „Magda Olivero”, ediția a IV-a, organizat la Milano (Italia) între 10-13 noiembrie 2010.

Soprana *Valentina Nafornița*, master, anul I, este câștigătoarea Concursului s.Li.Co. și a Premiului publicului la ediția 62, desfășurat în orașul Como (Italia), în perioada 27-30 ianuarie 2011.

Valentina Nafornița și *Șerban Vasile* se numără printre cei 20 de finaliști ai concursului „Singer of the World” de la Cardiff, ediția din 2011.

Ei au fost selecționați din peste 600 de cântăreți din 68 de țări și au susținut audii în mai multe locuri din lume, de la Sydney și Stockholm la București și Beijing.

Evelin Marinaș, studentă în anul IV la Facultatea de Interpretare Muzicală, clasa de canto a conf. univ. dr. *Cristina Șoreanu*, a obținut Premiul Criticii Muzicale în cadrul concursului-spectacol de operetă și musical *Trofeul Ion Dacian pentru Tineri Interpreți*, care a avut loc la Teatrul Național de Operetă „Ion Dacian” în 5 noiembrie 2010, fiind acompaniată la pian de asist. univ. dr. *Violeta Ștefănescu*.

În perioada 10-12 decembrie 2010 a avut loc la Ploiești a XVI-a ediție a concursului național *Paul Constantinescu*. La secțiunea Violoncel, studentzii clasei prof. asoc. dr. *Marin Cazacu* au obținut următoarele distincții: Marele Premiu - *Mircea Marian* anul I master; Premiul al II-lea - *Darius Tereu*, anul II master; Premiul al III-lea - *Andrei Nițescu*, anul I. La același concurs, studenta *Denise Călinescu*, anul IV la clasa prof. univ. dr. *Silvia Voinea*, acompaniată de asist. univ. dr. *Violeta Ștefănescu*, a obținut premiul al II-lea la secțiunea Canto, iar studenta *Mihaela Alexa*, anul IV - Canto, clasa prof. univ. *Maria Hurduc*, acompaniată de asist. univ. dr. *Violeta Ștefănescu*, a obținut mențiune.

Drd. *Diana Rotaru* a primit premiul *George Enescu* al Academiei Române pentru lucrarea *Hypnos* pentru 13 instrumente. Propunerea pentru acordarea acestui premiu a venit din partea Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România.

Sesiunea științifică a Departamentului pentru Pregătirea Personalului Didactic și a Catedrei de Teorie și Științele educației

lect.univ.dr. Dragoș Călin

A devenit o obișnuință ca, în fiecare an, Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic să organizeze, în colaborare cu membrii Catedrei de Teorie și Științele educației, Sesiunea Științifică anuală dedicată domeniului Educației muzicale. Cea mai recentă manifestare de acest gen s-a desfășurat în ultima zi a lunii februarie sub titlul: *Flexibilitate, Mobilitate și Performanță în Educația muzicală*. Datorită studiilor de substanță prezentate la Sesiunile anterioare, concretizate prin publicarea acestora în Revista Akademos a UNMB, dar și a ecoului favorabil pe care manifestările le-au avut în acești ultimi ani, la eveniment au fost prezente numeroase cadre didactice atât din universitatea noastră, cât și din alte universități sau școli vocaționale și generale, studenți, masteranzi și doctoranzi. Ne-am bucurat, de asemenea, de participarea activă, cu studii, cercetări și prezentări de proiecte, a mai multor profesori din afara UNMB. Astfel, Sesiunea Științifică a avut-o ca protagonistă pe prof. univ. dr. Lavinia Coman, cea care a prezentat propriul studiu intitulat *Competențe și standarde pentru profesia didactică în domeniul educației muzicale*, dar și referatul trimis de pianista Luiza Borac (Germania), *George Enescu și impresionismul francez. Note de interpret.* Pe aceeași tematică, a educației și interpretării pianistice, au mai prezentat studii și lect.univ.dr. Dragoș Călin (*Instruirea pianistică, o problemă mereu actuală*), profesoarele Mihaela Anghel (*Valențe muzicoterapeutice ale studiului la pian*) și Lucica

Teodorescu (*Aspecte ale metodei de predare a profesoarei Florica Musicescu*). De aspectele studiului viorii s-a ocupat conf.univ.dr. Tatiana Noia, cu studiul *Mozart între baroc și*

conținuturilor curriculare), lect.univ.drd. Cristina Popescu Stănești (*Ipostaze ale comunicării didactice în educația muzicală specializată*), profesoara Adela Dumitrache – Ploiești (*Tendențe noi și materiale didactice necesare procesului de predare-învățare a educației muzicale în școala generală*) și lect.univ.dr. Luiza Avram (*Creșterea performanței în educație prin stimularea motivației intrinseci*).

O problematică deosebit de interesantă a fost abordată de conf.univ.dr. Olguța Lupu în referatul *Teoria inteligențelor multiple și dezvoltarea inteligenței muzicale*, dar și în studiile realizate și prezentate de conf.univ.dr. Ana-Maria Grigore de la Universitatea Hyperion București (*Educația bazată pe valori și criza morală*) și lect.univ. dr. Camelia Popa (*Tulburarea depresivă la studenții din învățământul artistic*).

Actualitatea economică și repercusiunile crizei mondiale au fost dezbătute în referatul profesoarei Carmen Badea – Paris, intitulat *Muzica franceză față în față cu criza economică. Politica statului francez de susținere a muzicii clasice*. Semnalăm, de asemenea, prezența masterandei Izabela Cernătescu, care a realizat studiul *Irina Șațki, promotoare a tinerilor muzicieni români*.

Întreaga Sesiune Științifică a stat sub semnul dezbaterilor de idei, pe parcursul manifestărilor existând numeroase intervenții, întrebări, propuneri și comentarii din partea auditoriului, explicații și precizări deosebit de interesante ale autorilor studiilor, astfel că evenimentul s-a dovedit a fi unul extrem de util și apreciat de către toți cei care au luat parte la el.

romantism - aspecte interpretative în sonatele pentru pian și vioară, iar despre ipostazele didactice și manageriale au vorbit profesor Ane-Marie Paladi (*Managementul conflictelor, cultura organizațională și managementul imaginii în conducerea școlilor de artă*), asist.univ.dr. Denisse Dragoș (*Designul activității didactice ca act de interpretare a*

BURSA LOCURILOR DE MUNCĂ

Reflecții pe claviatură

Interviu realizat de asist.univ.dr. Irina Boga

Aflat la răscruce, alegi un drum pe care să pornești; decizie cu dus și-ntors, s-ar putea să-ți întâlnești vocația sau nu. Vom afla abia la final dacă destinul ce ne este oferit este și unul benefic. Cu toate acestea, suntem datori să încercăm, plecând cu toate pânzele sus. Bursa locurilor de muncă, un zâmbet optimist îndreptat către posibilitatea unei cariere artistice, privește de această dată către pianistul Matei Varga. Ping-pong electronic:

Ți-ai dorit vreodată, conștient, să ajungi pianist?

Da, din 20 decembrie 1990, seara debutului meu alături de Orchestra Națională Radio. Ca să fiu mai exact, cu o clipă înaintea arpeggiului de Re major 6/4 cu care începe partea de pian a concertului de Haydn.

Care este pe scurt traiectoria construcției tale ca

muzician?

Corina Chiriac – Ligia Pop – Ludmila Popișteanu – Mariana Nicolesco – Ana Pitiș – Ioana Minei – Sandu Sandrin – Pavlina Dokovska. Fără ei nu aș exista. Îmi cer iertare față de cei pe care nu i-am pomenit, dar mi-ai cerut "pe scurt".

Ce rol a purtat învățământul muzical românesc în formarea ta?

Un rol crucial. Practic mă consider format de școala muzicală românească, poate cu un mic "parfum" new-yorkez.

Cum se măsoară succesul?

În ore de studiu.

Care este prețul? Există unul?

Prefer să nu știu.

Ce ai schimba dacă ai putea?

Tendința actuală de a căuta cu orice preț satisfacția imediată și pe termen scurt.

Îți fixezi vreodată scopuri de atins sau limita este cerul?

Mai întâi vin scopurile, apoi (poate) și cerul...

Având o carieră de angajat, îți mai aparții sau totul se dedică muzicii?

Am învățat să "pretind" că îmi aparțin chiar atunci când mă dedic 100% muzicii. Și, sincer, cred că de abia în acel moment îmi aparțin cu adevărat.

Care sunt, prin prisma lui Matei

Varga, calitățile necesare pentru a exista ca pianist în societatea de consum?

O bună cunoaștere a propriilor calități (și neajunsuri), răbdare, perseverență obsesivă în pofida evidenței și multă, multă inconștiență.

Care sunt motivele pentru care să nu ne apucăm de studiu?

Nenumărate... Important însă este să găsim unul, suficient de puternic, care să le anuleze pe toate celelalte! În găsirea acestuia se manifestă talentul și vocația artistului.

Autoportret în cinci cuvinte.

Afectuos.
Optimist.
Narcisist.
Cinefil.
Apolitic.

Muzica românească în dezbateri internațională

lect. univ.dr. Sanda Hârlav Maistorovici

Între 26 și 28 noiembrie 2010 a avut loc în Germania Simpozionul Internațional *Muzică și creativitate în prezent. Myriam Marbé și compozitoarele române în contextul european al secolelor XX și XXI*. Organizat de *Hanse-Wissenschaftskolleg-Institut for advanced Study* din Delmenhorst, reprezentat de doamna Sabine Friedrich, și *Universitatea „Carl von Ossietzky”* din Oldenburg, reprezentată de compozitoarea Violeta Dinescu, simpozionul a reunit peste douăzeci de lucrări științifice aparținând unor muzicologi și compozitoare din Germania și România. După cuvântul de bun venit al gazdelor (doamnele Melanie Unseld și compozitoarea Violeta Dinescu), deschiderea manifestării a avut loc în

Sala de Muzică a Universității din Oldenburg prin concertul susținut de *Trio Contraste* (Ionuț Bogdan Ștefănescu, Sorin Petrescu și Doru Roman), care a prezentat lucrări de Myriam Marbé, Livia Teodorescu Ciocănea, Maia Ciobanu, Laura Manolache, Mihaela Vosgianian, Diana Rotaru, Dana Cristina Probst. În pauză, Laura Manolache (de la UNMB) a evocat atmosfera cursurilor de compoziție ale profesoarei Myriam Marbé. Personalitatea și creația compozitoare au mai fost descrise și comentate în cele două zile ale simpozionului de către muzicologul Thomas Beimel, care s-a referit la lucrarea *Chiuituri* scrisă pentru copii și introdusă ulterior în repertoriul corului *Madrigal*. Punând față în față părerile și impresiile compozitoare despre propria operă cu citate din programele de sală ale concertelor corului *Camerata infantis*, studiate în ordine cronologică, autorul a reușit să deceleze cu finețe evoluția punctului de vedere „oficial” asupra lucrării în sine, dar și a impactului acesteia asupra publicului saturat în acea vreme de imixtiunea politicului în artă. Domnul Beimel a cunoscut-o personal pe compozitoare, alături de care a urmat un curs privat de

compoziție, fapt care i-a permis să se informeze îndeaproape despre fenomenul componistic muzical din România acelor ani. Eva-Maria Houben a surprins fenomenul de mișcare și liniște în context temporal din muzica lui Myriam Marbé, iar Monika Jäger a descris felul în care a predat la o clasă a VIII-a, la o școală din Germania, timp de 6 săptămâni consecutiv lucrarea *Ritual pentru setea pământului*, insistând asupra impresiei pe care a provocat-o aceasta asupra elevilor. Referiri asupra creației compozitoare a exprimat și Petruța-Maria Coroiu de la Universitatea „Transilvania” Brașov în comunicarea *Dimensiunea timpului în lucrări ale compozitoarelor române din secolele XX și XXI*.

Dana Probst a prezentat proiectul *Der Klang Brâncuși* conceput de patru compozitoare de origine română, care încearcă experiența naturalizării culturale și spirituale în alte spații geografice, valorificând rădăcinile lor românești (Adina Dumitrescu - stabilită în Finlanda, Ana Giurgiu Bondue - stabilită în Franța, Dana Cristina Probst - stabilită în Austria și Ana Szilágyi - stabilită în Austria). Folosind elemente muzicale și extramuzicale din sfera semantică a creației sculptorului deja intrat în conștiința culturală universală, amestecate cu elemente de limbaj articular sau muzical din spațiile geografice în care trăiesc acum, autoarele au realizat 7 lucrări dedicate lui Brâncuși. Mihaela Stănculescu Vosgianian a preferat să-și prezinte singură, convingător, la obiect și cu mult șarm, propriile realizări: istoricul și prodigioasa activitate a *Asociației române a femeilor în artă (Arfa)*, înființată acum nouă ani din inițiativa ei; proiectele derulate în colaborare cu diferite alte instituții din România și din întreaga lume, constând în spectacole, workshopuri, simpozioane, conferințe, expoziții, în care muzica, dansul, artele vizuale s-au împletit, completându-se reciproc, au avut drept scop punerea în lumină a potențialului creator al femeilor de artă din România zilelor noastre. Christel Nies a vorbit tot despre un proiect care s-a materializat în anii 1987, 1990 și 1993 la Kassel în trei festivaluri reunite sub genericul *Compozitoarele și muzica lor* în care s-au prezentat lucrări ale unor creatoare din Philadelphia, Paris, Madrid, Bruxelles, București, Praga, Riga, Kfar-Blum, Jaroslavl, Timișoara, Japonia, Berlin, Düsseldorf, Köln, Kassel. Creația compozitoarelor din România a făcut obiectul unui festival aparte, care s-a bucurat de real interes din partea mass-mediei germane. Sanda Hârlav Maistorovici a analizat sentimentul religios oglindit în creația compozitoarelor din România, punând în mod special accentul pe numeroasele lucrări compuse de Carmen Petra Basacopol. Franz Metz, fin cunoscător al fenomenului componistic al comunității germane pe teritoriul României, a scos la lumină portretul Berthei von Brukenthal (1846-1908), compozitoare care a trăit la Sibiu, unde de altfel, în arhiva bisericii iezuite, ea a lăsat o lucrare intitulată *Missa solemis*, pe care Franz Metz a dirijat-o în primă audiere la München, în decembrie 2010. Karl Ernst Went, custodele Bibliotecii universitare din Oldenburg, a prezentat, așa cum a mai făcut-o și la celelalte simpozioane, munca uriașă pe care o depune pentru catalogarea și introducerea în biblioteca universității Carl von Ossietzky a materialelor deosebit de interesante și numeroase

(partituri, carti, materiale audio-video) venite din România prin intermediul neobositei Violeta Dinescu. Ionuț Bogdan Ștefănescu declara că se consideră binecuvântat de Dumnezeu că trăiește într-o țară în care creează o pleiadă de compozitoare valoroase ale căror lucrări i-au oferit șansa de a-și îmbogăți nu numai repertoriul, ci și tehnica instrumentală. El a demonstrat, cu ajutorul a trei flaute superbe (sopran, alto și bas), diferite tehnici și efecte componistice folosite de compozitoare ca Irina Odăgescu (*Melos*), Carmen Petra Basacopol (*Improvițatie*), Doina Rotaru (*Epistropa*), Ana

Maria Avram (*Studiul umbrelor*). Creația și personalitatea compozitoare Irinel Anghel au făcut obiectul a două comunicări din partea germană: Volker Timmermann a subliniat aspectul improvizatoric al lucrării *Vortando* interpretată de însăși autoarea alături de chitaristul Sorin Romanescu. Corneliu Dan Georgescu s-a referit cu precădere la noile tehnici multimediale promovate atât de Irinel Anghel, cât și de Maia Ciobanu în creațiile lor. Amândouă au reușit să fondeze ansambluri în care poezia, muzica, dansul și imaginea se întrepătrund până la fuziune, doar că, dacă Maia Ciobanu se adresează unui public elită, considerând că *elita este o stare de spirit*, Irinel Anghel nu își pune problema publicului căruia i se adresează și apelează la principiile

cross-over, mizând pe intuiție și spontaneitate. Lucrarea *Clepsidra Ponti Euxini* a stârnit interesul mai multor muzicologi germani: Michael Heinemann a întrezărit în opțiunea compozitoare pentru textele lui Ovidiu similitudini și sugestii pentru un comentariu strict individual îndreptat spre o anume situație politică a creatorului obligat să-și camufleze și încrîpțeze propriile emoții și mesaje artistice. Martin Kowalewski s-a referit la spațialitatea imaginilor sonore în aceeași lucrare a Feliciei Donceanu. Adalbert Grote a realizat un studiu comparativ al anumitor tehnici componistice analoge care ar putea constitui spațiul comun în care se intersectează creația mai multor compozitoare din România cum ar fi Doina Rotaru, Dana Cristina Probst, Laura Manolache, Mihaela Vosgianian. Cum era și firesc, *Trio Contraste* a încheiat simpozionul cu un miniconcert în care au fost prezentate alte cinci lucrări ale compozitoarelor române: *Passacaglia in maggiore* de Diana Simon, *Haykus* de Myriam Marbé, *Zburător* de Carmen Maria Cârneli, *Da capo II* de Cornelia Tăutu și *La belle indifférence* de Irinel Anghel.

Datorat entuziasmului compozitoare Violeta Dinescu, simpozionul s-a constituit într-un real schimb de opinii între muzicologi cu preocupări comune, atrăgând încă o dată atenția asupra valorii creației muzicale românești contemporane în context european.

O carte despre violonistica enesciană

conf.univ.dr. Raluca Voicu-Arnăuțoiu

În curând, la Editura Ars Docendi a Universității din București, va apărea ediția a doua a cărții profesorului George Manoliu intitulată *George Enescu – poet și gânditor al viorii*. Această ediție, îngrijită de semnatura acestor rânduri, vine să marcheze o triplă aniversare: 130 de ani de la nașterea lui George Enescu, 100 de ani de la nașterea autorului cărții și 25 de ani de la tipărirea primei ediții a titlului menționat,

premiat în anul apariției, 1986, de Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România și Academia Română.

Cartea profesorului George Manoliu propune o analiză a gândirii interpretative a violonistului George Enescu, subiect care l-a preocupat pe autorul cărții zeci de ani, mărturie fiind lucrările autorului, preliminară prezentei. Pentru tinerii de astăzi, elevi și studenți, numele profesorului Manoliu este legat de manualul de vioară după care învață în țara noastră, începând cu 1959 - anul apariției primului său volum -, toți cei care doresc să cânte la acest instrument. Foarte puțini știu că autorii acestui manual (profesorii Ionel Geantă și George Manoliu) au fost violoniști cu cariere notabile și profesori care au îndrumat generații de violoniști care au ajuns în marile orchestre și conservatoare din România și din lume, mulți dintre ei laureați ai concursurilor internaționale.

În întreaga sa carieră de profesor, George Manoliu a avut o atitudine intelectuală elevată față de abordarea problemelor interpretării. Așa se explică permanenta sa dorință de a transcende stricta oralitate a cursurilor de vioară pe care le-a ținut zeci de ani în fața studenților, explicând aceste probleme cu claritate și precizie, dar niciodată fără căldură și trăire, în lucrări, eseuri, articole, emisiuni de radio și televiziune. Iar această atitudine, singulară în rândul pedagogilor și al interpreților, l-a individualizat în galeria marilor profesori de vioară români din secolul 20.

Lucrarea dedicată gândirii interpretative a lui George Enescu are două părți: prima, intitulată *Cariiera concertistică (etape, împliniri, culminații)*, parcurge toate etapele formării și evoluției violonistului George Enescu, de la descoperirea sunetelor naturii, în copilăria sa plină de miracole de la Liveni, până la apogeul carierei sale violonistice. Descrierea fiecărui episod din viața lui Enescu este vie, cititorul având permanent impresia că autorul a asistat la fiecare eveniment.

Capitolul intitulat „*Viena (1888-1894)*” este un bun prilej pentru autor să înfățișeze nu doar evoluția violonistică a copilului Enescu, la șapte ani student al Conservatorului vienez, dar și de a face o incursiune în istoria instituțiilor muzicale din marea metropolă, a școlilor de vioară europene, a istoriei familiei Hellmesberger, care a dat renumiți violoniști și profesori, între care Josef Hellmesberger junior, profesorul plin de generozitate al lui Enescu. „Evoluția sa (a copilului Enescu - n.n.) a entuziasmat atât de mult pe profesori și elevi, încât Josef Hellmesberger jr. îl ia pe Enescu la clasa sa de perfecționare (numai după doi ani de pregătire cu Bachrich) și nu numai atât, considerând că acest copil trebuie să stea permanent într-o atmosferă impregnată de muzică, îl ia cu tot cu guvernanta în locuința sa. (...) Ceea ce îi câștigă în același timp atenția în noua locuință este munca în repetiții a cvartetului condus de profesorul său.” (p.77) Ajuns în acest punct al biografiei lui George Enescu, autorul nu pierde ocazia să sublinieze încă o dată, printr-un citat, extraordinara tradiție muzicală pe care copilul o preluează nesimțite: „Îndrăznesc să vorbesc despre el (Beethoven, n.n.) ca și când l-aș fi cunoscut personal. (...) Gândiți-vă că în orchestra Conservatorului cântam - copil fiind - unele simfonii ale titanului din Bonn pe știmate manuscrise. Pentru mine, atunci Beethoven nu era defel

ceea ce reprezintă pentru tineretul de azi, un mare om care se pierde în noaptea timpurilor - ci un artist care trăia încă în amintirea bătrânilor.” (p. 81, citat din Bernard Gavoty, *Les souvenirs de George Enesco*, Ed. Flammarion, Paris, 1955.)

Este demn de remarcat faptul că ni se vorbește nu doar de pregătirea muzicală excepțională a marilor profesori ai vremii, dar și de generozitatea și atitudinea impecabilă pe care o aveau față de elevii lor, pe care nu pregetau să-i îndrume, spre progresul lor muzical, către alte mari centre muzicale: „După Eduard Caudella, Hellmesberger repeta gestul de mare generozitate și de etică profesională, despărțindu-se de acest strălucit elev cu care mai putea obține succese pentru faima sa binemeritată de profesor. (...) Și-a închipuit însă că Parisul, devenit atunci orașul marilor consacări, poate fi un prilej mai bun pentru o lansare. Poate că și cunoștea pasiunea lui Enescu pentru compoziție, și atunci, într-adevăr, profesorii de la Paris și mediul artistic de acolo puteau favoriza dezvoltarea carierei de compozitor. Gestul rămâne oricum de o mare frumusețe morală.” (p.93)

Capitolul intitulat „*Paris (1895)*” este de asemenea un capitol generos în informații, dar poate și mai seducător ca stil. Pentru că, pe lângă descrierea vieții muzicale plină de evenimente și personalități memorabile, a considerațiilor legate de principiile școlii de vioară franceze (și a celor înrudite), a analizei relațiilor lui George Enescu cu compozitorii pe care i-a avut profesori (Massenet, Fauré, Gedalge) sau i-a cunoscut prin creațiile lor (Franck, Saint-Saëns, ș.a.), este pentru autor, el însuși violonist format la Schola Cantorum de la Paris, momentul în care propriile memorii și impresii și amintirilor legate de viața muzicală a Parisului din primele decenii ale secolului trecut se întrepătrund cu elementele biografiei enesciene.

Autorul alege ca modalitate de descriere a lumii muzicale în care a evoluat și s-a afirmat George Enescu evocarea muzicienilor cu care acesta a colaborat și pe care violonistul George Manoliu i-a avut și el parteneri în concert. Aș aminti întâlnirea studentului Manoliu cu pianistul Nicolae Caravia, timp de decenii colaborator al lui George Enescu, cu care, printre alte lucrări, avea să cânte într-un recital la Salle Debussy *Sonata pentru vioară și pian* de Cézár Franck. Enescu era inegalabil în interpretarea acestei sonate, așa că întreaga relatare a primei repetiții cu pianistul Nicolae Caravia stă sub semnul personalității lui: „Am așteptat cu emoție introducerea pianului la acel unic Allegretto ben moderato cu care începe Sonata de Franck. Pianistul Caravia a stat puțin cu mâinile pe genunchi, chemând liniștea marilor iluminări, apoi acordurile au sunat grav cu acea nuanță interogativă pe care se va înscrie implorarea viorii. Am simțit că nu eram singuri, am simțit prezența lui Enescu. Caravia cânta cu el... nu cu mine. (...) O asemenea identificare nu am mai întâlnit în toată profesiunea mea și o consemnez aici, pentru că nu cred că altcineva să se mai fi gândit la acest pianist de o neasemuită modestie.” (p.163-165)

După ce ne este descris parcursul studiilor la Conservatorul din Paris, încheiate strălucit în anul 1899, cu distincția „Premier prix”, capitolul trasează evoluția îngemănată a violonistului și compozitorului George Enescu. Anul 1899 nu este numai anul consacării sale ca violonist de mare anvergură, dar și a terminării *Sonatei a-II-a pentru vioară și pian în fa minor op.6*, moment decisiv în viața tânărului compozitor, lucrarea despre care Enescu spunea: „Am simțit că evoluez repede, că devin eu însumi... în orice caz cu această sonată. Până atunci tatonam.” (p.121, din Bernard Gavoty, op.cit).

Carierea de interpret a lui George Enescu este descrisă în pagini captivante, cu amănunte legate de programele interpretate, de muzicienii cu care a colaborat în străinătate și în țară. Enescu nu este prezentat, așa cum a fost, un om de o mare generozitate, care avea aceeași prețuire pentru muzicienii români, ca și pentru cei străini, care nu refuza să concerteze nici în cele mai mici orașe din România sau în concerte de binefacere.

Rând pe rând, paginile capitolului parcurg impresionanta carieră de violonist, dar și de compozitor; pianist și dirijor a lui George Enescu. Sunt punctate momente importante ale acestei cariere cvadruple: „La vârsta de 30 de ani, violonistul Enescu se înscrie astfel pe linia cea mai înaltă a virtuozilor, izbutind să se afirme însă ca un muzician pentru care interpretarea este creație și nu un prilej de demonstrație acrobatică. Din același an 1911, în care artistul capătă consacrarea criticii germane, America îl descoperă pe compozitor. În 3 și 6 ianuarie, „New York

Philharmonic”, dirijată de Gustav Mahler, execută pentru prima dată în S.U.A. *Suita pentru orchestră, nr.1, op.9* (...). În anul 1931, George Enescu împlinește vârsta de cincizeci de ani. (...) Printre programele importante se înscrie la 9 ianuarie prima audiție a *Octuurului* (...). Darul excepțional pe care Enescu îl face vieții muzicale românești îl constituie însă alcătuirea *cvartetului de coarde „Enescu-Bobescu-Rădulescu-Lupu”*.(p.187) „(...) în acest ultim an petrecut în țară (1946 n.n.) are loc reînălțarea Enescu-Menuhin. (...) Cele șase concerte au reușit să ne ofere o ultimă și complexă emoție: artă, prietenie, dăruire. Enescu și-a însoțit discipolul în toate formele de expresie interpretativă - pianist, dirijor, violonist. (...) În penultima apariție, la 18 mai, cei doi mari artiști își unesc până la identificare gândirea interpretativă în *Dublul concert* de Bach, însoțiți la pupitrul orchestrei de Mihail Jora.” (p.193) „(...) În următorii puțini ani rămași până la sfârșitul vieții, Enescu tot nu-și menajează puterile, pe care le-a folosit într-o supraomenească, permanentă și istovitoare dăruire. Dirijează, însoțește ca pianist elevi de ai săi, continuă cursurile de interpretare în Anglia și Italia, acceptă declinul cu discreție și cu acea măreție caracteristică oamenilor deosebiți și buni.” (p.197)

Autorul ne introduce în problematica părții a doua a cărții cu *Preliminarii*, de fapt o discuție comprimată despre stil în interpretare, care se încheie cu o referire la necesitatea explicării și înțelegerii elementelor gândirii interpretative a lui George Enescu.

Capitolul *Convîngeri, idei, principii* începe analiza propriuzisă a acestor elemente. George Manoliu pornește de la principii generale și, considerând că „Enescu s-a dăruit și prin comunicarea convîngerilor sale” care „pot alcătui un îndreptar, un sprijin, o invitație la meditație, la muncă organizată și fructuoasă”, extrage ca prim element, esențial evoluției artistului interpret, *munca*. Este interesant că un violonist excepțional dotat, cum a fost George Enescu, ne vorbește cu patimă despre muncă și nu despre talent. „Munca! Lucrez oricând. Sunt în permanentă activitate. Mulțumirea mea, singura mulțumire, este lucrul. Este adevărat că pentru a învăța să muncești trebuie la început mari eforturi de voință, însă treptat, treptat munca devine o astfel de necesitate zilnică încât nu numai că nu e nevoie de nici o sforțare, dar orice piedică ce survine și te oprește de ați îndeplini această dulce datorie cotidiană îți este odioasă.” (p.209-211)

Autorul vrea să demonstreze, cu ajutorul opiniilor lui Enescu, ce muncă laborioasă este necesară pentru a deprinde și stăpâni tehnica violonistică și a deveni interpret. „1. Cunoaște-ți posibilitățile proprii. 2. Muncește rațional. 3. Dezvoltă în tine autocontrolul” (p.211) - sunt îndemnurile sale.

Enunțarea acestor principii este imediat urmată de considerațiile pertinente ale autorului privind rolul profesorului în formarea și apoi dezvoltarea acestor deprinderi, încă de la începutul învățării instrumentului. De asemenea, este remarcabil îndemnul lui Enescu ca instrumentistul să aibă o atitudine intelectuală și să nu se rezume doar la cunoașterea strictă a textului unei lucrări; biografia compozitorului, cunoașterea epocii în care a trăit sunt elemente care întregesc formarea unei concepții interpretative. „Pentru a cunoaște un compozitor, trebuie să-i cunoști nu numai biografia, dar și majoritatea compozițiilor, să le compari între ele și să le așezi într-o justă corelație. Trebuie de asemenea să te familiarizezi cu epoca în care a trăit, cu tendințele gândirii timpului și cu poziția lui față de ele (...) Numai după ce ai toate aceste resurse la îndemână, poți spera că ai înțeles intențiile sale.” (p.213)

În partea a doua a capitolului luăm contact cu analiza propriu-zisă a esteticii interpretative enesciene. Profesorul Manoliu alege pentru exemplificări câteva lucrări din marele repertoriu violonistic (părți din *Sonatele și partitele pentru vioară solo* de J.S.Bach, Beethoven - *Concertul în re major pentru vioară și orchestră op.61*, Brahms - *Concertul în re major pentru vioară și orchestră op.77*, Chausson - *Poemul pentru vioară și orchestră op.25*, Franck - *Sonata pentru vioară și pian în la major*, Enescu - *Sonata pentru vioară și pian în fa minor, op.6*, *Sonata nr. 3 pentru vioară și pian „în caracter popular românesc”*) și face o comparație, cu exemplificări concrete, a opțiunilor câtorva violoniști cu cariere notabile, contemporani cu Enescu.

La fiecare lucrare, profesorul Manoliu explică elementele tehnice (degetații, legături de arcușe, etc.) folosite de fiecare interpret, analizează rezultatele sonore, cu punctele pozitive și negative, și, mai ales, demonstrează de ce soluțiile găsite de George Enescu erau remarcabile ca adecvare stilistică, stimulând totodată trăirea intensă a fiecărui moment al muzicii.

continuare în pagina 11

(Dez)Acorduri

Alice Tacu - Sinteza muzicologică, master I

După cele două cărți de estetică focalizate pe ideea timpului în muzică (1988, 1991), urmate de o restructurare pedagogică a esteticii pentru clasa a XII-a (1996) și, mai recent, de un volum de poezie (2005), apare cea de-a cincea carte semnată de Adrian Iorgulescu. *(Dez)Acorduri* a fost lansată în noiembrie

2010 și însumează o bună parte din articolele scrise în ultimul deceniu, majoritar publicate în *Actualitatea Muzicală*.

Într-o privire de ansamblu (și ca o încurajare pentru cei

care se intersectează cu această carte), aș putea spune că lectura nu este nici pe departe atât de „alambicată” sau „incomodă” precum anunță prefața. Dimpotrivă, avem de-a face cu o diversitate mare de tonuri, iar alura generală a cărții devine astfel destul de dificil de etichetat. Într-o varietate de tematici, se pot vedea pe rând atitudini sarcastice, serioase, confesive, nuanțe de umor și, câteodată, poziții asumate tranșant. Toată această „paradă de voci” menține alertă atenția cititorului.

Caracterul diferit al subiectelor și modul sintetic de abordare al acestora vine firesc în virtutea faptului că avem de-a face cu o serie de articole. Fără să adopte o scriitură jurnalistică lejeră, Adrian Iorgulescu reușește totuși să ofere cititorului prezentări pragmatice și suficient de clare. Per total, nu asociez acest volum cu incursiunile în problematicile „intrinsece” ale muzicii (așa cum m-aș fi așteptat inițial), cât mai degrabă cu detectarea stărilor prin care trec artele și cultura în spațiul românesc în ultimii câțiva ani. Se vorbește, spre exemplu, despre nevoia (și lipsa) de promovare a artei autohtone, problemele de finanțare, despre de-culturalizare. Dar mai sunt și alte „fire tematice”, care leagă subiectele articolelor. Astfel, putem descoperi un grup de „amintiri din copilărie”, de „portrete” ale unor compozitori (Ștefan Niculescu, Marțian Negrea, Tiberiu Olah) sau chiar de texte care iau forma unor

destăinuirii și conturează, pentru cititor, ceva din personalitatea autorului (amintiri, gânduri, selecții de citate). Toate acestea intră într-o arie mai intimă. Există, de asemenea, și un palier al articolelor mai „practice”, cu referiri la politică (despre cum se intersectează cultura cu politica, intelectualitate, egalitarism, libertatea de a compune etc.) și la punctele organizatorice ale vieții culturale (despre UCMR, cinematografie, uniunile de artiști, divertisment, manelizare, apelul pentru reevaluări și ajustări ale vechilor perspective). Dar cel mai des întâlnite sunt păreri expuse într-o manieră eseistică, cu părți legate de aspecte ale muzicii (impasul comunicării, impostori, categorii estetice, comicul, tipuri de compozitori „neînțeleși”, problemele muzicii noi la nivelul compozitorului/interpretului/publicului/canalelor media, ca să numim doar câteva exemple), ale artei (artistul și nebunia, genialitatea, talentul) sau pur și simplu construite pe idei spontane (expresii „din popor”, minciuna, respectul, inteligența, prostia ș.a.).

În câteva cuvinte, *(Dez)Acorduri* oferă o lectură variată - uneori profundă, alteori mai amuzantă - pentru muzicianul care vrea să vadă lucrurile din perspectiva unui „observator implicat, subiectiv-critic, preocupat de mersul lucrurilor. Îngrijorat de evoluțiile actuale. Totodată, de perspectivele culturii naționale, pe întreaga sa gamă de paliere și sectoare”.

O carte, o evocare, un omagiu...

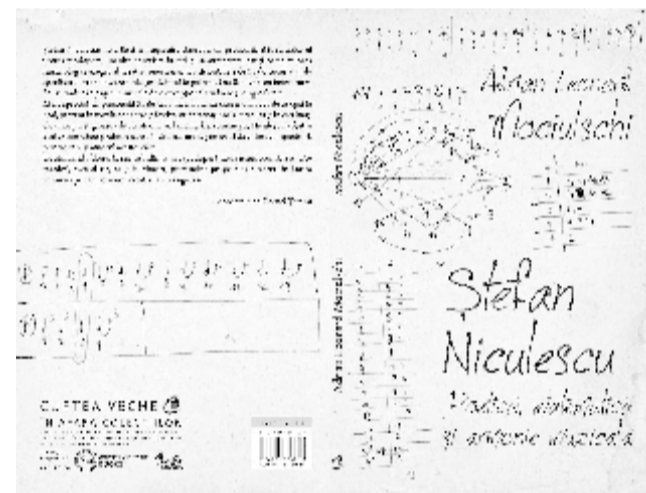
lect.univ.dr. Adrian Mociulschi

Înainte de pasul decisiv în Galaxia Gutenberg, înainte de saltul umanității din atelierul de scris în tipografie și apoi în rețeaua Internet, au existat vechile manuscrise din pergament, care au codificat în litere și cifre tainicele resorturi ale astronomiei, matematicii și muzicii. O cale străveche de cunoaștere, numită de scolasticii medievali *quadrivium*, avea să transpară, peste veacuri, și din partiturile unui elevat spirit al secolului XX. Acesta a fost Ștefan Niculescu (1928-2008), cel care a transpus pe portativ atât cunoașterea științifică, cât și meditația filozofică. Prin opera regretatului creator - o figură renescentistă în plin secol XX - patrimoniul cultural al Europei s-a îmbogățit sub semnul unității în diversitate, principiu îmbrățișat de Ștefan Niculescu în majoritatea creațiilor sale prin relația *Unu-Multiplu*. Creația acestui compozitor, muzicolog, inginer și pedagog de vocație enciclopedică, a fost răsplătită cu cele mai înalte distincții

europene, între acestea numărându-se Premiul Academiei Franceze (1972) și Premiul Herder acordat la Universitatea din Viena (1994).

Comunitatea noastră academică se mândrește cu apartenența acestei mari personalități la spațiul universitar al propriei noastre instituții de învățământ superior. Ștefan Niculescu a predat multe discipline muzicale de la Catedra de Compoziție - traversând două secole - și a format generații de compozitori și dascăli eminenți. A lăsat în urma sa o neprețuită moștenire culturală și un exemplu de umanism desăvârșit.

Despre toate acestea tratează cartea mea cea mai recentă, *Ștefan Niculescu. Poetică, matematică și armonie muzicală*, publicată la Editura Curtea Veche Publishing, un eseu în forma unui roman cu două personaje: personalitatea niculesciană și opera sa învăluită în misterul numerelor care o determină. Volumul, prefațat de profesorul

universitar dr. Alexandru Leahu, cuprinde și o recenzie semnată de academicianul Cornel Țăranu. Cititorul poate descoperi în paginile cărții atât o resursă bibliografică pentru lucrări de specialitate (licență, doctorat etc.), cât și o provocare a cunoașterii pe tărâmul experienței estetice.

continuare din pagina 9

Subcapitolul dedicat Sonatelor și Partitelor de Bach oglindește poate în cea mai mare măsură gândirea și preocuparea profesorului Manoliu pentru explicarea problemelor stilistice și instrumentale. Cunosător erudit al edițiilor Sonatelor și Partitelor de Bach, autorul ne vorbește despre fiecare având ca punct de referință al judecării lor ajungerea la „adevărul estetic” urmărit de compozitor. Un loc de seamă îl are ediția lui Joseph Joachim, primul violonist care pornește de la două principii fundamentale, la care în mod evident autorul aderă:

1. Respectarea textului original a lui Bach. („Textul muzical trebuie respectat în cel mai mic detaliu” - subliniază profesorul Manoliu, p.245)

2. Realizarea tehnică a interpretării în spiritul creației.

Din exemplele care ne sunt oferite spre comparație (soluțiile Flesch, Bush, Enescu, Galamian, Rostal), opțiunile tehnice pe care le are George Enescu demonstrează în mod indubitabil o abordare tehnică modernă, epurată de elemente romantice sau de virtuozitate instrumentală, inadecvate stilului Bach. Și, precum remarca profesorul Manoliu, ele sunt extrem de apropiate ca spirit de cele din ediții apărute la zeci de ani după moartea sa.

De asemenea, trebuie menționată analiza problemelor interpretative și violonistice ale Sonatei de César Franck, datorită clarității cu care autorul sesizează dimensiunea sacră a acestei muzici. Explicarea soluțiilor tehnice adoptate de George Enescu, de la conturarea primelor motive muzicale cu ajutorul legato-ului de expresie, are o permanentă raportare la definirea expresiei.

Explicarea esteticii interpretative, rezultat al echilibrului pe care Enescu îl realiza în interpretările sale între „latura

poetică” - cum o numește autorul - și elementele tehnicii violonistice, reprezintă una dintre motivațiile realizării acestei cărți: „Una din preocupările constante în realizarea prezentei lucrări - ne spune autorul - a fost aceea de a echilibra legătura dintre latura poetică și aspectul tehnic al stilului enescian, pentru a ajunge la o imagine unitară, reală și convingătoare a violonistului interpret. Am preferat un termen unic, cel de gândire poetică, fiindcă cele două aspecte ale personalității creatoare, deși permanent împletite, au atribuit interpretării valori estetice distincte. Poezia rezulta din contopirea sensibilității interpretului cu sensurile muzicale ale lucrării, declanșând starea de vis mărturisită și iubită de artist.

Dar această trăire era precedată și pregătită de o lucidă gândire în alegerea cadrului și elementelor tehnice implicate de stilul muzicii interpretate. Totuși, în actul scenic, aceste două laturi ale interpretării creatoare erau prezente, fără ca una să descumpănească pe cealaltă.” (p.343)

Îndrumătorul Enescu este titlul ultimului capitol al cărții. „O îndelungă și variată folosire a noțiunii de profesor a estompat acele trăsături care-i conferă de fapt adevăratele sensuri. Ne gândim la aspectele de noblețe ale profesiunii, care se cheamă *modestie, altruism, dăruire*. Dacă îi redăm aceste atribute, am putea alătura numelui lui George Enescu calitatea de profesor. Atât numai că el nu agreea acest cuvânt care i se părea că mărește distanța între el și tinerii artiști și, în imensa lui modestie, înțelegea să fie apropiat de oricine.” (p.327)

Ne sunt prezentate succint personalitățile câtorva elevi ai lui Enescu, care au făcut cariere excepționale: Yehudi Menuhin, Arthur Grumiaux, Christian Feras, Ida Haendel.

Figura lui Menuhin este cea mai bine conturată datorită relației cu totul speciale pe care a avut-o cu George Enescu. Cartea profesorului George Manoliu, datorită diversității problemelor muzicale, pedagogice, istorice, morale, cât și a perspectivelor din care sunt abordate, are multiple și exemplare valențe. Dincolo de problemele violonistice și muzicale, ea exprimă prețuirea deosebită a autorului față de tipul excepțional de personalitate personificată de George Enescu: simbioza muzician genial - om de mare caracter.

Considerațiile și comentariile sale legate de interpretul, compozitorul și profesorul Enescu în special, cu numeroase trimiteri la realitățile românești ale anilor '80 (actuale și azi), întregesc portretul unui ideal uman, pe care profesorul Manoliu l-a urmat în toată cariera sa dedicată construirii unei școli românești de vioară, „cu tot ce conține noțiunea de școală”, nezeitând să propună în acest scop idealul său drept pildă acelora cărora le dedică lucrarea sa, foștilor săi studenți și cititorilor ei, cu acea atitudine elevată a intelectualului care aparține prin educație unei lumi spirituale, fără elemente comune nici cu ideologia care a construit „omul nou”, nici cu stridențele zilelor noastre.

Credem că suntem pe deplin îndreptățiți să considerăm că profesorul George Manoliu, prin cartea sa *George Enescu - poet și gânditor al viorii*, ne transmite peste decenii un mesaj care ar trebui să ne atragă atenția prin setul de valori, muzicale, dar nu numai, care îi filtrează definițiile concluziile profesionale, dar și morale general umane.

Parteneriatele pe care universitatea noastră le-a stabilit cu instituții muzicale prestigioase din București încep să se contureze în manifestări cu priză la public. Un exemplu recent, organizat de Filarmonica "George Enescu", a avut ecouri favorabile.

Clasic e fantastic!

Domnica Lupu, învățător - Școala generală nr.5 "Corneliu M. Popescu" din București

Uimitor! A fost cel mai bun dintre toate concertele educative la care am fost cu copiii clasei mele.

"Copilaria lui Mozart", spectacol prezentat în Sala de Opera a UNMB, a fost și teatru, a fost și muzică, și dans, a fost - fără să bage copiii de seamă - o lecție ca la școală, dar care nu i-ar fi reușit așa bine nici celui mai iscusit profesor.

O voce prietenoasă ne-a întâmpinat chiar de la intrare, ne-a condus la garderobă, apoi către locurile noastre în sală. (Ce ușurare! Pentru că spaima de a fugări după mine un cârd gălăgios pe holurile Conservatorului, încercând

ușile să dau de sala de spectacol, nu-mi dăduse pace cu ceva timp înainte.)

O sală serioasă, dar nu gravă, pregătită parcă tocmai să aștepte spectatori de toate vârstele și cu cele mai variate gusturi.

Copii cu vârste între 4 și 10 ani, mulți chiar mai mici de-atât, însoțiți de părinți sau bunici răbdători, s-au bucurat deopotrivă, n-au simțit când a trecut o oră.

Ce efort deosebit trebuie să fi fost în spatele acestei idei, dar domnilor organizatori, sponsori, părinți, bunici, profesori, merită!

Sunt tentată să spun chiar că este o minune!

Extraordinar, ce școală inteligentă este Conservatorul! Cât de subtil și ademenitor știe să-și atragă viitoarele talente pe care și le cultivă așa de timpuriu!

GAUDEAMUS

Roadele schimburilor internaționale

Iulian Neculache

Joi, 9 decembrie, a avut loc în Studioul de operă al Universității Naționale de Muzică concertul studenților beneficiari ai programului de studii Erasmus organizat de către Departamentul de Relații Internaționale și Programe Comunitare.

Evenimentul, care nu este la prima sa ediție, a debutat cu o conferință ce a avut în vizor atât programul Erasmus, cât și oportunitățile pe care le au studenții care participă la acest program, susținută de conf. univ. dr. Lucia Costinescu (coordonator instituțional Erasmus), Madlena Nen (din partea Agenției Naționale pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării

Profesionale) și Simona Alexianu (responsabil Student Mobility).

Partea a doua a manifestării s-a concretizat într-un concert susținut, printre alții, de studenții: Winnie Luzie Burz (Germania), Oliver Willems (Marea Britanie), Luiza Filipescu, Georgiana Costea, Iulian Neculache, Artur Bocăneanu, Aurelia Mihai, Adriana Cristea, Tudor Scripcariu, Alexandru Daniel Triscariu și Emanuela Niță. Au acompaniat conf. univ.dr. Andreiana Roșca-Geamăna, conf.univ.dr. Verona Maier, c.d.a Carmen Frățilă și Emanuela Geamănu. Din program: F. Poulenc, G. Bizet, C.M. von Weber, W.A. Mozart, C. Franck, M. Ravel, F. Chopin, P. Taffanel, K.

Szymanowski, C. Saint-Saëns.

Eu personal m-am bucurat de experiența studentului Erasmus în anul III de studii, având șansa să fiu student pentru un semestru la Conservatoire National Supérieur de Musique de Paris și să lucrez cu mari maestri ai artei pianistice precum Michel Beroff sau Itamar Golan. Am interpretat în concertul studenților "Erasmus" o capodoperă a unuia dintre cei mai mari compozitori moderni francezi. Este vorba de piesa *Scarbo* din suita pentru pian *Gaspard de la nuit* de Maurice Ravel.

SCRISORI DIN EUROPA

Viața de Erasmus. Plecând din țara-mi plină de holde provenite din pământul fertil al tărâmului muzical...

Octavian Lup - Violoncel, master I

Bucureștii a însemnat de mic pentru mine acel oraș imens în care parcă nu ști să te uiți înapoi... Însă, am învățat, muzical desigur, să mă întorc la ceea ce înseamnă a trăi muzica precum un copil, a o iubi ca pe prima dragoste și a o înțelege cu înțelepciunea "perilor albi" (asta pentru că muzica nu poate fi așezată doar în trecut și prezent), întrucât adevărat grăia gura regretatului nostru Maestru, Dorel Pașcu: "muzica trebuie iubită cu mințea și gândită cu inima..."

Oricât aș încerca să nu nominalizez persoanele din familia UNMB, din dorința de a nu omite pe cineva, tot nu pot să nu-l invoc pe dragul meu Maestru, și nu numai al meu, ci al tuturor celor care înțeleg "fenomenul - artă". Ați ghicit! Este vorba de Maestrul Marin Cazacu, părintele violonceliștilor și prietenul tuturor. Omul de la care am învățat marea majoritate a celor de mai sus... și multe altele, dar uneori cuvintele chiar nu pot spune totul... Am înțeles și eu asta într-un târziu.

Paris - Orașul îndrăgostiților... de muzică

Dar nu numai de muzică, ci de tot ce înseamnă frumos, romantic, arta și ideea de fi tu însuși, chiar și în cântatul la un instrument, fapt care, de altfel, nu-i chiar atât de lesne de făcut precum pare.

În orice caz, datorez multe celor de aici, mă refer la dascălii pe care i-am întâlnit și care, contrar așteptărilor mele, m-au ajutat să devin eu însumi; asta pentru că pe de-o parte m-au făcut să mă simt ca acasă, iar pe de altă parte au reușit să-mi împărtășească din finețurile și rafinamentul franțuzesc pe care-l regăsim aici, la Paris, începând de la prăjituri și sfârșind cu Catedrala "Notre Dame".

Le Conservateur National de Musique nu este doar o fabrică de artiști de renume internațional, care astăzi încântă audiența mondială, ci este și un real muzeu al marilor valori ale trecutului, și așa face o incomensurabilă

greșeală să nu-l amintesc aici cu mândrie pe marele Enescu. Este un fapt care mă obligă la o anumită responsabilitate: aceea de a încerca să continui să le spun tuturor, prin darul muzicii, că țara-mi de origine este o oază în pustiu. Măcar muzical vorbind...

Și dacă multă lume îi respinge pe români aici, să știți că muzicienii sunt îndrăgostiți de noi. (Nu pot să nu vă spun asta.) Primul lucru pe care mi l-a spus profesorul de

violoncel, când m-a văzut, a fost: "Noi îi iubim și îi primim pe români, nu ca Sarkozy..."

În concluzie, aș vrea să le mulțumesc celor care mi-au acordat această imensă șansă de a ajunge aici și să transmit cele mai calde îmbrățișări tuturor!

Pe curând...